VPRAŠALNIK ZA KANDIDATA ZA KOMISARJA

Valdis DOMBROVSKIS

Gospodarstvo in produktivnost

Izvajanje in poenostavitev

1. Splošna usposobljenost, evropska zavezanost in osebna neodvisnost

Kateri vidiki vaših osebnih kvalifikacij in izkušenj so še posebej pomembni za prevzem komisarske funkcije in promocijo splošnega evropskega interesa, zlasti na področju, za katero bi bili odgovorni? Kako boste prispevali k izvajanju političnih usmeritev Komisije? Kako nameravate uresničevati načelo enakosti spolov in v vse politike svojega resorja vključiti vidik spola? Kako boste poskrbeli za vključevanje mladih na teh področjih?

Kako lahko Parlamentu jamčite svojo neodvisnost in kaj boste storili, da vaše pretekle, sedanje in prihodnje dejavnosti ne bodo vzbujale dvoma o opravljanju vaših nalog v Komisiji?

Evropska unija (EU) se je februarja 2022 zbudila v vojno na svoji celini: Rusija je brutalno in neupravičeno napadla Ukrajino. Tako smo spoznali, kako krhka sta mir in evropska varnost. Šok je bil še posebej hud za prebivalce moje države Latvije, pa tudi drugih dveh baltskih držav, saj imajo še vedno živ spomin na to, da so po drugi svetovni vojni ostali v sivi coni. Svoje znanje, izkušnje in energijo zato vlagam v krepitev evropskega projekta in njegovih vrednot zaradi globokega prepričanja, ki ga je izoblikovala geopolitična realnost moje domače regije, in zato sem kot izvršni podpredsednik Komisije zagovarjal neomajno podporo Ukrajini. Latvija je letos praznovala 20. obletnico članstva v EU. Želim si, da bi moja država ostala v tej skupnosti vrednot skupaj s 450 milijoni Evropejk in Evropejcev, ki živijo v svobodi in blaginji. S tem sporočilom sem kandidiral in bil izvoljen v Evropski parlament na evropskih volitvah v Latviji leta 2024. Svojo stranko vodim z močno proevropsko usmeritvijo z dvema glavnima prednostnima nalogama: krepitvijo varnosti EU in povečanjem njene konkurenčnosti. Latvijski volivci so mi tako zaupali demokratični mandat za prizadevanja za močnejšo Evropsko unijo. Izpolnitev tega mandata je moja največja motivacija in dolžnost.

Evropska unija potrebuje danes odporno in konkurenčno gospodarstvo, ki ji bo pomagalo braniti njene vrednote ter prenesti notranje pretrese in zunanje pritiske. Zato sem še posebej počaščen, da sem imenovan za kandidata za komisarja za gospodarstvo in produktivnost ter kandidata za komisarja za izvajanje in poenostavitev. Tako kot v vseh svojih dosedanjih vlogah si bom tudi v tej dosledno prizadeval za trdno sodelovanje z Evropskim parlamentom in državami članicami EU, da bi spodbujali načine za sprostitev potenciala rasti EU, privabljali naložbe in zagotovili, da bodo makroekonomske politike držav EU zdrave in naklonjene rasti.

Gospodarski resor bo v središču doseganja strateških ciljev EU, torej krepitve konkurenčnosti ob hkratnem ohranjanju našega socialnega tržnega gospodarstva. Za to bomo potrebovali ustrezno zasebno in javno financiranje.

Gospodarstvo EU bo uspešno le, če bo temeljilo na močnih temeljih: v skladu s cilji revidiranega ekonomskega upravljanja EU bom vodil izvajanje Pakta za stabilnost in rast, da zagotovimo tako fiskalno vzdržnost kot naložbe, ki spodbujajo produktivnost in rast.

Evropski semester bo imel ključno vlogo pri nadaljnjem izboljšanju skladnosti in usklajevanja ekonomskih in socialnih politik EU ter nacionalnih ekonomskih in socialnih politik. Skupaj s sodelavci bom zagotovil odgovorno in hitro izvajanje instrumenta NextGenerationEU ter mehanizma za okrevanje in odpornost. Slednji ostaja glavno orodje za spodbujanje ključnih reform in naložb do konca leta 2026. Razvoj novega orodja za usklajevanje konkurenčnosti bo zame prednostna naloga, pri kateri bom upošteval priporočila iz Draghijevega poročila.

Ključnega pomena za povečanje konkurenčnosti EU bosta tudi izvajanje in poenostavitev. Naš namen bi moral biti zmanjšati birokracijo in evropskim podjetjem, zlasti MSP, omogočiti več prostora za delovanje, hkrati pa ohraniti politične cilje sprejete zakonodaje. Zato si bom prizadeval zmanjšati upravno breme in breme poročanja, odpraviti nasprotujoče si določbe v različnih zakonodajnih aktih, poenostaviti in olajšati izvajanje ter izboljšati izvrševanje prava EU, hkrati pa ohraniti naše cilje politike in se boriti proti deregulaciji. Kar zadeva nove predloge, bom poskrbel, da bodo v celoti skladni z načeli Komisije za boljše pravno urejanje ter da se bosta v celoti upoštevala vidika MSP in konkurenčnosti.

Zavezujem se, da bom vzpostavil ekipo z uravnoteženo zastopanostjo spolov in opolnomočil ženske, da bodo lahko uspešne pri delu. Kot evropski komisar za trgovino sem podpiral vključitev prvega samostojnega poglavja EU o trgovini in enakosti spolov v sporazum o prosti trgovini med EU in Čilom. V prihodnje bom zagotovil, da bo evropski semester še naprej pomembno orodje za vključevanje načela enakosti spolov pri oblikovanju ekonomskih in socialnih politik v Evropi. Zavezujem se, da bom v skladu z usmeritvami predsednice organiziral dialoge o mladinski politiki, ki se bodo začeli že v prvih 100 dneh mandata novega kolegija. Poskrbel bom, da bodo pri pripravi političnih pobud upoštevana stališča mladih.

Imam dolgoletne politične izkušnje v vseh institucijah EU. V dosedanji Komisiji sem bil izvršni podpredsednik za gospodarstvo za ljudi in komisar za trgovino. V teh vlogah sem nadziral reformo okvira ekonomskega upravljanja EU, evropski semester ter mehanizem za okrevanje in odpornost. Trgovinsko politiko EU sem izvajal okoli treh osi: (i) odločno ukrepanje, kadar je bila zlorabljena odprtost EU, in razvoj vrste novih samostojnih orodij; (ii) vključevanje trajnostnosti v našo trgovinsko politiko in vključitev najsodobnejših določb o trajnostnosti v naše nove trgovinske sporazume ter (iii) ohranjanje odprtosti EU za prosto in pravično trgovino ter zagotavljanje podpore EU svetovnim trgovinskim pravilom in reformi STO.

V Junckerjevi Komisiji (2014–2019) sem bil podpredsednik za gospodarstvo in socialni dialog. Med letoma 2016 in 2020 sem bil evropski komisar za finančno stabilnost, finančne storitve in unijo kapitalskih trgov. Od marca 2009 do januarja 2014 sem bil predsednik treh zaporednih latvijskih vlad. Bil sem poslanec Evropskega parlamenta (2004–2009), kjer sem bil član Odbora za proračun ter nadomestni član Odbora za ekonomske in monetarne zadeve. Letos sem bil četrtič izvoljen v Evropski parlament. Prav tako sem bil trikrat (2002, 2010, 2011) izvoljen v latvijski parlament (*saeima*) in med letoma 2002 in 2004 deloval kot latvijski finančni minister.

Zavezujem se, da bom še naprej v celoti spoštoval obveznosti iz Pogodbe glede neodvisnosti, nepristranskosti in razpoložljivosti, kot je določeno v odstavku 3 člena 17 Pogodbe o Evropski uniji in členu 245 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), pa tudi glede obveznosti varovanja poslovne skrivnosti iz člena 339 PDEU. Svečano izjavljam, da bom deloval v skladu z etičnimi standardi, kakor so določeni v zgoraj navedenih členih in kodeksu ravnanja članov Evropske komisije. Izpolnil sem svojo prijavo interesov, jo objavil in jo bom v primeru sprememb takoj posodobil. Zavezujem se tudi, da se bom izogibal vsem položajem ali okoliščinam, zaradi katerih ne bi mogel delovati neodvisno in nepristransko ter Komisiji ne bi mogel biti na voljo. Nimam namena opravljati nobene druge javne funkcije in nobene druge poklicne dejavnosti, niti plačane niti neplačane. Prav tako se zavezujem, da bom predsednico Komisije nemudoma obvestil o vseh okoliščinah, zaradi katerih bi lahko prišlo do nasprotja interesov pri opravljanju mojih uradnih dolžnosti.

2. Upravljanje resorja in sodelovanje z Evropskim parlamentom

Ali se lahko zavežete, da boste Parlament ustrezno obveščali o svojih dejavnostih in ukrepih svojih oddelkov? V kakšnem smislu se čutite odgovorni Evropskemu parlamentu?

Kaj ste izrecno pripravljeni obljubiti v zvezi s sodelovanjem in navzočnostjo v Parlamentu, tako na sejah odborov kot na plenarnem zasedanju, v zvezi s preglednostjo, sodelovanjem in dejansko nadaljnjo obravnavo stališč in zahtev Parlamenta glede zakonodajnih pobud? Ali ste v zvezi z načrtovanimi pobudami in tekočimi postopki pripravljeni Parlamentu pravočasno posredovati enakovredne informacije in dokumente kot Svetu?

V čast mi je, da se bom lahko ponovno zavezal polnemu sodelovanju in dialogu z Evropskim parlamentom, če bom potrjen za komisarja. To sodelovanje se bo postopno razširilo na različne faze oblikovanja politik, zakonodajne postopke in postopke izvajanja ter širši politični dialog. Prav tako bom zagotovil, da bo Evropski parlament redno in enakopravno s Svetom obveščen o najnovejših dogodkih v zvezi z dosjeji v mojem resorju in da bodo njegova mnenja ustrezno upoštevana v procesih oblikovanja politik.

Moja prva zaveza je torej, da bom v celoti spoštoval pravice in pristojnosti Parlamenta v zakonodajnih postopkih. Po mojem mnenju je to bistvenega pomena za demokratično legitimnost evropskega projekta ter za hiter in zanesljiv zakonodajni postopek. Zato se bom udeleževal trialogov in v ta namen tesno sodeloval z Evropskim parlamentom.

Trdno sem prepričan, da bo vse tesnejše sodelovanje med Parlamentom in Komisijo bistveno tudi za naša prizadevanja za poenostavitev, konsolidacijo in kodifikacijo pravil EU, hkrati pa bo ključnega pomena tudi zagotavljanje pravilnega izvajanja prava EU. Zakonodaja je dobra le toliko, kot je dobro njeno izvajanje na terenu, številne nove ali ponavljajoče se težave pa je mogoče rešiti že samo z zagotavljanjem pravilne uporabe obstoječih pravil.

Zato je moja druga zaveza, da bom skupaj z vami oblikoval najboljši postopek za sodelovanje Parlamenta in Komisije pri izboljšanju izvajanja pravil, politik in ciljev EU ter poenostavitve naše zakonodaje, pri čemer bom v celoti spoštoval naše in vaše kompetence in pristojnosti. Če bom potrjen za komisarja, se bom opiral na redne dialoge svojih sodelavcev o izvajanju, da bom zbral povratne informacije deležnikov o tem, kaj učinkuje in kaj ne. Ti dialogi bodo priložnost za oceno napredka pri izvajanju in opredelitev področij, ki jim je treba nameniti več pozornosti, da se zagotovi, da bodo naši zakoni dejansko prinašali koristi, ki naj bi jih prinesli.

Tretjič, udeleževal se bom strukturiranih dialogov s pristojnimi parlamentarnimi odbori, da bi začrtali pot naprej za morebitne resolucije na podlagi člena 225 PDEU. Pod vodstvom komisarja oziroma komisarke za medinstitucionalne odnose in preglednost bom še naprej – tako kot v sedanjem mandatu – izpolnjeval zavezo Komisije, da se bo na te resolucije odzvala z zakonodajnimi predlogi ob polnem spoštovanju načel subsidiarnosti, sorazmernosti in boljše priprave zakonodaje.

Četrtič, udeleževal se bom plenarnih zasedanj in sodeloval z ustreznimi odbori Evropskega parlamenta v okviru naših rednih dialogov ter odgovarjal na *ad hoc* vprašanja na področjih, kot so izvajanje okvira ekonomskega upravljanja, evropski semester, prihodnje orodje za usklajevanje konkurenčnosti ter izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost.

Parlament bom obveščal o rezultatih večstranskega nadzora in razpravljal o političnih smernicah, ki jih je Komisija izdala državam članicam, se še naprej udeleževal rednih dialogov v okviru evropskega semestra in mehanizma za okrevanje in odpornost ter se v Evropskem parlamentu udeleževal razprav o sklepih in priporočilih Sveta v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem, če bom k temu pozvan.

Petič, v skladu z določbami, predvidenimi v vsakem pravnem aktu, bom zagotavljal preglednost in pretok informacij z Evropskim parlamentom. Izmenjava informacij v naslednjih petih letih bo temeljila na dobrih praksah, ki so bile vzpostavljene v mandatu 2019–2024, ko sta Parlament in Svet dosledno hkrati prejemala iste informacije. Komisija je na primer od uvedbe mehanizma za okrevanje in odpornost Parlamentu posredovala več kot 260 z njim povezanih dokumentov, vključno s predloženimi in spremenjenimi načrti za okrevanje in odpornost, oceno teh dokumentov, ki jo je opravila Komisija, in informacijami, ki jih je predložila Ekonomsko-finančnemu odboru v okviru zahtevkov za plačilo.

Skratka, menim, da bosta tesen dialog in sodelovanje z Evropskim parlamentom v prihodnjih petih letih ključnega pomena za obravnavanje novih in nastajajočih potreb ter doseganje oprijemljivih rezultatov v zvezi s poenostavitvijo in izvajanjem obstoječih pravil. Menim, da so za ta vprašanja skupaj odgovorne vse institucije EU.

Vprašanja Odbora za ekonomske in monetarne zadeve

3. Izvajanje prenovljenega okvira ekonomskega upravljanja

Kako boste vpričo začetka veljavnosti revidiranega okvira ekonomskega upravljanja poskrbeli, da bodo države članice v praksi enako obravnavane, obenem pa v celoti, nepristransko in neodvisno od vsakršnega političnega vpliva izvrševali pravila ekonomskega upravljanja Unije? Kako nameravate zagotoviti zdrave in vzdržne javne finance ter hkrati spodbujati trajnostno in vključujočo rast z naložbami in reformami, zlasti ob upoštevanju različnih gospodarskih razmer in velikega dolga posameznih držav članic?

Ker prihajam iz majhne države članice, sem še posebej občutljiv na pomen enake obravnave. Če bom potrjen za komisarja, bom v celoti zavezan usklajenemu in pravičnemu izvajanju revidiranega okvira ekonomskega upravljanja ter verodostojnemu in preglednemu izvrševanju pravil. Prav tako želim spomniti, da bo izvajanje

prenovljenega okvira še naprej temeljilo na visokokakovostni in neodvisni evropski statistiki, ki jo zagotavlja Eurostat.

Revidirani okvir vsebuje več elementov, ki usklajujejo potrebo po zagotavljanju vzdržnosti dolga s potrebo po naložbah in reformah za spodbujanje trajnostne in vključujoče rasti.

Prvič, okvir upošteva specifičen položaj vsake države članice. Uvaja pristop, ki temelji na tveganju in v preglednem skupnem okviru razlikuje med državami članicami glede na njihove individualne makrofiskalne razmere. Večletne in diferencirane fiskalne prilagoditvene poti zagotavljajo postopno in verjetno zmanjšanje javnega dolga, približevanje dolga preudarni ravni in njegovo ohranjanje na njej ter zmanjšanje in ohranjanje primanjkljaja pod 3 % BDP. Države članice z majhnimi izzivi glede vzdržnosti javnih financ bodo imele manj stroge zahteve glede prilagoditve ali pa jih celo sploh ne bodo imele.

Drugič, okvir zagotavlja možnost daljšega prilagoditvenega obdobja, če to podpirajo reforme in naložbe, ki krepijo potencial rasti in fiskalno vzdržnost ter se odzivajo na skupne prednostne naloge EU, kar je zlasti pomembno za države članice z večjimi fiskalnimi izzivi.

Tretjič, novi okvir ščiti nacionalne odhodke za sofinanciranje programov, ki jih financira EU, in sicer tako, da take odhodke izključuje iz glavnega kazalnika fiskalnega spremljanja. To pomeni, da lahko države članice povečajo svoje nacionalne odhodke za sofinanciranje programov, ki jih financira EU, da bi podprle naložbene projekte, ne da bi to vplivalo na skladnost s fiskalnimi pravili.

Prenovljeni okvir vključuje več dodatnih elementov, ki bodo podpirali nepristransko izvajanje in verodostojno izvrševanje. Večji manevrski prostor za države članice pri določanju njihovih fiskalnih, reformnih in naložbenih strategij gre z roko v roki z okrepljenimi in enostavnejšimi postopki izvrševanja. Poleg tega bo izvajanje temeljilo na enotnem operativnem kazalniku, kar bo olajšalo ocenjevanje skladnosti.

Sem in bom še naprej zavezan rednemu in strukturiranemu sodelovanju Evropskega parlamenta v postopkih fiskalnega nadzora in razširjenem evropskem semestru v skladu z veljavnimi določbami o preglednosti in odgovornosti.

4. Naložbe in konkurenčnost

Kako se bo nova Komisija ob izteku instrumenta Next Generation EU konec leta 2026 spopadla z ogromnim povpraševanjem po javnih naložbah, tudi po odpravi vrzeli v zvezi s produktivnostjo v EU, ne da bi skrčila proračunska sredstva na drugih pomembnih področjih? Kako nameravate povečati konkurenčnost in produktivnost gospodarstva EU? Kako bo pri tem v podporo napovedani Evropski sklad za konkurenčnost?

Zeleni in digitalni prehod, izvajanje skupnih prednostnih nalog EU, vključno z obrambo in varnostjo, ter izziv povečanja rasti produktivnosti EU zahtevajo zelo velike naložbe. Čeprav bo treba večino teh prizadevanj podpreti z zasebnim financiranjem, bodo imela ključno vlogo tudi javna sredstva, in sicer tudi na ravni EU v okviru sedanjega in naslednjega večletnega finančnega okvira. Za financiranje porabe za infrastrukturo in zlasti za posredovanje na področjih, kjer zasebni akterji sami po sebi običajno ne vlagajo dovolj, kot so temeljne raziskave, radikalne inovacije in obsežni vseevropski projekti ali znanja in spretnosti, bodo potrebne javne naložbe. Javna sredstva je mogoče in bi jih bilo treba uporabiti za usmerjanje in spodbujanje zasebnih naložb v naše skupne cilje ter zmanjševanje tveganja pri njih. Pri tem bodo imele ključno vlogo pri spodbujanju in privabljanju zasebnih naložb v podporo ciljem politike EU in novim prednostnim nalogam tudi skupina Evropske investicijske banke in finančne institucije, kot so Evropska banka za obnovo in razvoj ter nacionalne spodbujevalne banke.

Prav tako bomo morali zagotoviti, da bodo vzpostavljeni prave reforme in okvirni pogoji. Nova Komisija se namerava zato osredotočiti na spodbujanje javnih in zasebnih naložb ter na povečanje produktivnosti. Če bom potrjen za komisarja, bom prispeval k tem prizadevanjem.

Moja prva prednostna naloga bo poskrbeti, da bodo do konca leta 2026 izplačana vsa sredstva mehanizma za okrevanje in odpornost. Tako bom še naprej dejavno podpiral države članice pri izvajanju njihovih reform in naložb. Hkrati bo Komisija sodelovala z državami članicami, da bi pospešila črpanje iz obstoječih kohezijskih skladov, ki bodo zagotavljali javna sredstva za naložbe po letu 2026.

Drugič, kot je poudarjeno v odgovoru na prvo vprašanje, bom zagotovil verodostojno in nepristransko uporabo novih davčnih pravil. V primerjavi s starimi so ugodnejša za povečanje javnih naložb in vsebujejo spodbude za

reforme. Če bomo poskrbeli, da se naš novi fiskalni okvir dobro uporablja, bomo lahko pomagali državam članicam ohraniti nizke stroške financiranja, kar je ključnega pomena za javne in zasebne naložbe.

Tretjič, v vlogi komisarja, pristojnega za poenostavitev in izvajanje, bom prispeval k oblikovanju predvidljivega in podjetjem prijaznejšega regulativnega okolja, hkrati pa si bom še naprej prizadeval za doseganje dvojnega prehoda EU. Predvidljiv in sorazmeren pravni okvir je bistven za spodbujanje zasebnih naložb in inovacij, ki so predpogoj za rast produktivnosti.

Četrtič, proračun EU bo še naprej pomemben pospeševalec evropske konkurenčnosti, vendar ga moramo poenostaviti. Naslednji večletni finančni okvir bo treba oblikovati na podlagi izkušenj s sedanjim proračunom, zlasti z namenom izboljšanja enostavnosti, prožnosti, hitrosti in strateške osredotočenosti, ob tem pa ohraniti konvergenco v EU.

V okviru tega bo Komisija razvila Evropski sklad za konkurenčnost, namenjen naložbam v inovacije in tehnologije, ki bodo v prihodnosti oblikovale naše gospodarstvo in poganjale naš dvojni prehod. Konkurenčnost Evrope in njen položaj v tekmi za čisto in digitalno gospodarstvo bosta odvisna od začetka nove dobe inovacij in iznajdljivosti. Zato je treba raziskave in inovacije ter znanost in tehnologijo postaviti v središče našega gospodarstva ter zagotoviti, da se bodo uporabljale v industrijskem obsegu. Da bi dosegli ta cilj, moramo imeti ustrezna orodja. Danes je poraba EU, tudi za konkurenčnost, porazdeljena med preveč programov in instrumentov porabe, kar povzroča ogromno različnih zahtev za prejemnike, prekrivajočih se obveznosti poročanja in težav pri učinkovitem združevanju financiranja, kot je navedeno tudi v Draghijevem poročilu.

Prihodnji Evropski sklad za konkurenčnost bo vlagal v strateške tehnologije in sektorje, od umetne inteligence do vesolja, od čiste tehnologije do biotehnologije, da bomo zagotovili razvoj strateških tehnologij in njihovo proizvodnjo v Evropi. Sklad bo moral izkoristiti pospeševalno moč proračuna EU za boljše spodbujanje zasebnih naložb v naše skupne cilje in zmanjšanje tveganja v povezavi z njimi. Komisija lahko pri ustanovitvi tega novega sklada izhaja iz izkušenj, ki jih je pridobila s preteklimi in sedanjimi instrumenti. Za mobilizacijo znatne dodatne podpore za naša gospodarstva, ki bo tesno usklajena zlasti s skupino EIB, EBRD in nacionalnimi spodbujevalnimi bankami, je ključno graditi na tem uspešnem vseevropskem partnerstvu z zasebnim sektorjem.

Če bom potrjen za komisarja, bom v povezavi s tem novim skladom razvil orodje za usklajevanje konkurenčnosti, kot je predlagano v Draghijevem poročilu, da bi cilje na področju konkurenčnosti na ravni EU pretvorili v usklajene nacionalne politike in politike EU ter tako zagotovili javno in zasebno financiranje za vsako strateško prednostno nalogo. Namen tega orodja je okrepiti skladnost med naložbeno zmogljivostjo EU in nacionalnimi politikami v državah članicah, da se jih uskladi za doseganje sklopa skupnih prednostnih nalog, tako da se bodo vzajemno krepile. To bi zagotovilo večjo gotovost, predvidljivost in ekonomijo obsega na enotnem trgu, zmanjšalo razdrobljenost in pomagalo mobilizirati obsežne naložbe, ki so potrebne za agendo EU za konkurenčnost.

V tesnem sodelovanju z drugimi člani in članicami kolegija bomo razmislili o tem, kako bi lahko to novo orodje najbolje dopolnjevalo in krepilo obstoječa orodja upravljanja za spremljanje in usmerjanje naložb in reform na ravni EU in nacionalni ravni ter po možnosti prispevalo k njihovi racionalizaciji. Razmišljam na primer o letnem poročilu o enotnem trgu in konkurenčnosti, digitalnem desetletju ter energetski uniji in okviru upravljanja podnebnih ukrepov. Zagotovili bomo, da bo novo orodje dobro delovalo skupaj z evropskim semestrom za usklajevanje ekonomskih politik in politik zaposlovanja, ustvarjalo sinergije in preprečevalo prekrivanje.

Mehanizem za okrevanje in odpornost je pokazal koristi kombiniranja reform z naložbami in izplačil, ki temeljijo na doseganju vnaprej določenih izložkov in rezultatov, ne pa na dejansko nastalih stroških. Zaradi tega pristopa, ki temelji na uspešnosti, se je v državah članicah močno pospešilo izvajanje pomembnih reform. Podpora, ki jo Komisija zagotavlja državam članicam, tudi prek instrumenta za tehnično podporo, je pomembna za krepitev njihove zmogljivosti za izvajanje reform. To bo ostalo relevantno tudi v prihodnjih letih, saj so nekatere reforme bistvene za ustvarjanje okvirnih pogojev za večjo rast produktivnosti v prihodnosti. To so na primer tiste, ki pomagajo ustvarjati podjetjem prijaznejše okolje, zagotavljajo spodbude za izvajanje naložb in inovativnih dejavnosti ter omogočajo lažjo prerazporeditev virov v sektorje z visoko produktivnostjo. Hkrati si bomo morali še naprej prizadevati za nadaljnje zmanjševanje upravnih bremen, povezanih z izvrševanjem sredstev EU, tudi mehanizma za okrevanje in odpornost.

Kot zadnje, če bom potrjen za komisarja, bom svoje službe usmerjal tako, da bodo prispevale k analizi, ki bo podpirala agendo EU za konkurenčnost, pri tem pa bom tesno sodeloval z drugimi službami. Da bi ponovno dosegli konkurenčno prednost Evrope, moramo oblikovati in izvajati skladen načrt reform in naložb na vseh ravneh:

regionalni, nacionalni in vseevropski. Evropski semester in novo orodje za usklajevanje konkurenčnosti sta pomembna instrumenta za zagotavljanje takšne skladnosti politik.

5. Evropski semester

Kakšno je vaše stališče o osredotočenosti in ciljih evropskega semestra, tudi o usklajevanju gospodarskih politik in trajnostne konvergence gospodarske uspešnosti držav članic, načelih evropskega stebra socialnih pravic in ciljih zelenega dogovora EU ter njegovem demokratičnem nadzoru? Kako bo Komisija cilje Združenih narodov glede trajnostnega razvoja še naprej vključevala v evropski semester, kot je bilo napovedano v poslanici za vaš resor, in pa v okvir za socialno konvergenco? Kakšna bi bila interakcija med napovedanim okvirom za usklajevanje konkurenčnosti in evropskim semestrom?

Evropski semester se je izkazal kot prožen in prilagodljiv okvir za usklajevanje naših politik in hitro odzivanje na spremembe gospodarskih, zaposlitvenih in socialnih razmer. Naše usklajevanje v okviru semestra bo še naprej osredotočeno na cilje Unije na področju trajnostne in vključujoče rasti ter zaposlovanja, pri čemer bodo v samem središču še vedno konkurenčnost, blaginja, trajnostnost in socialna pravičnost.

Evropski semester od leta 2018 vključuje in spremlja izvajanje evropskega stebra socialnih pravic, ki deluje kot vodilo pri doseganju boljših delovnih in življenjskih pogojev po vsej Evropi. Ta pristop dodatno krepi osredotočenost na socialno kohezijo, enakost in trajnostni razvoj v državah članicah. V prenovljenem okviru ekonomskega upravljanja, ki je bil sprejet lani spomladi, je večji poudarek na reformah in naložbah, ki obravnavajo skupne prednostne naloge EU, vključno z evropskim stebrom socialnih pravic, kar dodatno krepi njegovo vlogo.

V cikel evropskega semestra 2024 smo vključili tudi načela okvira za socialno konvergenco, da bi okrepili ocenjevanje tveganj za navzgor usmerjeno socialno konvergenco v državah članicah. Če bom potrjen za komisarja, bom še naprej zavezan spremljanju napredka pri izvajanju načel evropskega stebra socialnih pravic na podlagi pregleda socialnih kazalnikov in uporabi okvira za socialno konvergenco. Ta načela so tudi del novega okvira makroekonomskega upravljanja, ki je bil prilagojen tako, da zagotavlja, da so javne finance vzdržne in da fiskalne politike prispevajo h konkurenčnosti, rasti in blaginji, tudi prek povezovanja fiskalnih ciljev z reformami in naložbami.

Komisija je cilje trajnostnega razvoja Združenih narodov vključila v svoje politike in okvir evropskega semestra od cikla 2020. To odraža zavezanost Unije uresničevanju Agende 2030 v vseh ustreznih politikah za trajnostno spodbujanje gospodarske in socialne blaginje v Evropi. Cilji trajnostnega razvoja Združenih narodov so in nam bodo tudi v prihodnje služili kot vodilo pri ocenjevanju gospodarske uspešnosti, opredeljevanju strukturnih izzivov in pripravi političnih priporočil. Poleg tega je bilo in bo še naprej bistveno, da spremljanje izvajanja ciljev trajnostnega razvoja na ravni Evropske unije temelji na zanesljivih statističnih kazalnikih in informacijah, ki jih zagotavlja Eurostat. Posodobitev evropskega sistema nacionalnih in regionalnih računov bo v prihodnjih letih zagotovila večje vključevanje socialne blaginje in okoljske trajnosti v statistiko EU. Če bom potrjen, bom poskrbel, da bo Komisija še naprej ocenjevala napredek EU in držav članic pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja.

Zaradi vse večjega vpliva podnebnih sprememb in degradacije okolja na naše družbe so potrebni stalni in odločni ukrepi politike. Izvajanje evropskega zelenega dogovora je zato še vedno osrednji cilj naslednje Komisije in prizadevamo si doseči skupno zastavljene cilje. Naše usklajevanje politik v okviru evropskega semestra je pripomoglo k usmerjanju ustreznih področij politike k doseganju naših podnebnih ciljev. Evropski semester je na primer podpiral odzive politike, namenjene energetskemu prehodu, ter opredelil specifične potrebe držav članic po reformah in naložbah, ki obravnavajo tako dolgotrajne kot nove izzive, kot so naraščajoče cene energije, skupna energijska učinkovitost, infrastruktura za obnovljive vire in energetska infrastruktura, prilagajanje podnebnim spremembam ter ohranjanje našega okolja in virov. Odločen sem zagotoviti, da bo zeleni prehod ostal ključna razsežnost strategije EU za konkurenčnost v skladu z večjo rastjo produktivnosti in socialno pravičnostjo ter da ga bo podpiralo stabilno makroekonomsko okolje.

Orodje za usklajevanje konkurenčnosti bo okrepilo skladnost med naložbeno zmogljivostjo EU in nacionalnimi politikami v državah članicah, tako da jih bo uskladilo s skupnim sklopom prednostnih nalog, da se bodo vzajemno krepile, kot je navedeno v mojem odgovoru na vprašanje 4.

Kot zadnje in prav tako pomembno sta ključnega pomena odgovornost in demokratični nadzor usklajevanja politik in makroekonomskega nadzora. Evropski semester je zasnovan tako, da obravnava zadeve skupnega interesa, rešuje najbolj pereče izzive ter povečuje pripravljenost in odpornost naše Unije. Njegova resnična vrednost je v tem, da prisluhne deležnikom in deluje v najboljšem interesu Evrope. Zato je nujno sodelovati z našimi socialnimi

partnerji in civilno družbo, zlasti mladimi Evropejci in Evropejkami, če želimo doseči pomembne spremembe na področjih, ki so najpomembnejša za naše ljudi. Pristen politični dialog z državami članicami in regijami, zlasti pri obravnavanju zapletenih izzivov in reform, za katere je potreben čas, je ključnega pomena za učinkovito izvajanje na terenu. Prav tako je ključnega pomena za doseganje resničnih reform in resničnih sprememb in blaginje za državljanke in državljane, da države članice prevzamejo odgovornost za izvajanje političnih priporočil. Zagotovil bom, da dialogi z državami članicami in deležniki ne bodo potekali le o ugotovljenih izzivih, temveč tudi o ukrepih politike, ki bi jih lahko sprejeli za njihovo reševanje. Zavezan sem krepitvi tehničnih in političnih misij v državah članicah, da bi dodatno okrepili sodelovanje in učinkovitost političnih priporočil. Poleg tega se bom, če bom potrjen za komisarja, posvetil spodbujanju tesnega dialoga med Komisijo in Evropskim parlamentom o ekonomskem upravljanju. Evropski semester je odlična priložnost za tesno sodelovanje na področju ekonomskih, zaposlitvenih in socialnih politik.

Vprašanja odbora za pravne zadeve

6. Zmanjšanje upravnih bremen in bremen poročanja

V poslanici ste zaprošeni, da predstavite predloge za zmanjšanje upravnih bremen in bremen poročanja, ki nastajajo zaradi zakonodaje in politik EU, ter nadzirate preverjanje MSP in konkurenčnosti. Po vašem mnenju: (i) katere so glavne upravne obveznosti in obveznosti poročanja, ki danes ovirajo konkurenčnost evropskih MSP, in (ii) katere ukrepe v smislu digitalizacije, racionalizacije in poenostavitve obstoječih obveznosti bi bilo treba sprejeti, da bi to breme zmanjšali na podlagi dokazov in brez ogrožanja trajnostnih ciljev?

Izvajanje zakonodaje in programov EU je zaradi čezmernega upravnega bremena zapleteno za vse uporabnike – javne organe, podjetja, organizacije civilne družbe ter državljane in državljanke. To zlasti ovira tudi produktivnost in naložbe podjetij ter zmanjšuje sposobnost Evrope, da privabi tuje naložbe, podjetja in talente.

Evropa se danes sooča z izzivom konkurenčnosti, ki od nas zahteva, da kritično in celostno preučimo, kako pravila EU vplivajo na sposobnost podjetij, zlasti MSP, da poslujejo, dostopajo do financiranja, vlagajo, uvajajo inovacije in širijo svoje poslovanje v Evropi. Ustvariti moramo enostavnejše in podjetjem prijaznejše regulativno okolje, ne da bi pri tem ogrozili naše politične cilje in standarde. Zakonodaja EU mora postati v praksi lažja za izvajanje, kar zahteva tudi boljše upoštevanje učinka, ki ga ima v celotnih dobavnih verigah, zlasti za MSP. V zadnjih letih smo sprejeli zakone, ki so sicer namenjeni velikim podjetjem, v praksi pa obveznosti veljajo tudi za MSP. To je ključno in zapleteno horizontalno vprašanje, ki ga želim obravnavati skupaj s Parlamentom, če bom potrjen za komisarja.

Da bi dosegli te cilje, bom usklajeval delo drugih komisarjev in komisark na področjih zmanjševanja bremen, izvajanja in poenostavitve. V skladu s političnimi usmeritvami predsednice von der Leyen bomo kritično pregledali celoten pravni red. Zagotovil bom, da bomo svoja prizadevanja in spremljanje najprej osredotočili na glavne prednostne naloge, opredeljene v poročilih Draghija in Lette ter nedavnih posvetovanjih Komisije. Pri tem bom sodeloval tudi z izvršnim podpredsednikom oziroma podpredsednico za blaginjo in industrijsko strategijo, da bi zmanjšali številne ovire, ki ohranjajo razdrobljenost našega enotnega trga ter preprečujejo rast in širitev MSP v Evropi.

Če bom potrjen, bom hitro vzpostavil nova orodja za poenostavitev in izvajanje, napovedana v političnih usmeritvah (glejte tudi odgovore na vprašanji 7 in 11). Poskrbel bom, da bodo uporabniško naravnana. Svojim kolegom in kolegicam bom pomagal pri obremenitvenih testih tistega dela pravnega reda, za katerega so pristojni, in si prizadeval za odpravo zastarelih, podvojenih, odvečnih in neučinkovitih pravil, vključno z zahtevami glede poročanja. Še naprej bom spoštoval naše visoke standarde ter načela boljšega pravnega urejanja, sorazmernosti in subsidiarnosti. To bo vedno temeljilo na temeljiti analizi ter zbiranju povratnih informacij podjetij, vključno z MSP, in deležnikov.

Rezultat bo vrsta ciljno usmerjenih ukrepov za poenostavitev v celotnih sektorjih pravnega reda EU. Nekateri od teh ukrepov bodo zakonodajni, drugi pa bodo vključevali tehnična pojasnila in smernice. Tudi evropski organi in agencije bodo pozvani, da prispevajo k tem prizadevanjem. Sčasoma bo to zagotovilo, da bo naše zakone lažje izvajati in da bodo omogočili boljše spodbujanje trajnostne rasti, konkurenčnosti in skupne blaginje v Evropi.

Kar zadeva digitalizacijo, se v celoti zavezujem, da bom izkoristil njen potencial: umetna inteligenca, standardizacija in avtomatizacija podatkov so bistvena sredstva za zmanjšanje regulativnih bremen. Pozoren bom, da bodo novi predlogi Komisije temeljili na načelih „privzeto digitalno“ in „samo enkrat“, da bi čim bolj zmanjšali prihodnje upravno breme. Tudi pri obremenitvenih testih obstoječe zakonodaje bo posebna pozornost namenjena uvedbi digitalnih rešitev, ki bi nadomestile papir. Moj cilj bo nadomestiti poročanje na podlagi obrazcev s

standardiziranim poročanjem na podlagi podatkov, da se omogoči večje zanašanje na interoperabilna avtomatizirana orodja. Pri tem bom tesno sodeloval s kandidatko za izvršno podpredsednico za tehnološko suverenost, varnost in demokracijo.

Sodelovali bomo tudi s pristojnimi komisarji in komisarkami, da bi uresničili digitalne pobude, ki podjetjem, zlasti MSP, in ljudem lajšajo življenje, na primer z razširitvijo uporabe e-platform za zbiranje in izmenjavo podatkov za poročanje in poslovanje, ter nadaljevali delo v zvezi s podatkovnimi prostori, digitalno denarnico in drugimi digitalnimi rešitvami, ki jih Komisija zagotavlja upravam in podjetjem. Pomembno bo tudi, da se sozakonodajalca hitro dogovorita o ustreznih tekočih pobudah, kot sta DDV za digitalno dobo in izdajanje elektronskih računov.

Kot zadnje, a nič manj pomembno, razvil bom okrepljeno preverjanje MSP in konkurenčnosti pri vseh novih zakonodajnih pobudah in poskrbel za njegovo dosledno izvajanje.

7. Izvajanje in poenostavitev

Da bi lažje poslovali in poglobili enotni trg, je novoizvoljena predsednica vsakemu komisarju zaupala nalogo, da poenostavi zakonodajo in jo izvaja, kot je določeno v političnih usmeritvah naslednje Evropske komisije za obdobje 2024–2029. Poslanice, naslovljene na kandidate in kandidatke za komisarje so tudi horizontalno osredotočene na poenostavitev zakonodaje in njeno izvajanje v vseh resorjih. V okviru poenostavitve zakonodaje je medsektorski cilj v vseh resorjih „zmanjšati obveznosti poročanja za vsaj 25 %, za MSP pa za vsaj 35 %“. Te horizontalne naloge bodo zajemale tudi dialoge o izvajanju z deležniki ter pripravo letnih poročil o napredku pri izvrševanju in izvajanju na področjih, za katere je zadolžen vsak komisar, pri čemer bo komisar za izvajanje in poenostavitev neposredno sodeloval pri njihovem usklajevanju in pripravi.

Ali lahko pojasnite, kako bodo za doseganje teh horizontalnih ciljev posebni ukrepi in metodologija, ki jih nameravate sprejeti in uporabljati v tem okviru, inovativni v zvezi z agendo za boljše pravno urejanje, tudi to, kako se bodo zgoraj navedena poročila o sektorskem napredku nanašala na letno poročilo Komisije o spremljanju uporabe prava Evropske unije, kako se bo nacionalno izvajanje pravočasno spremljalo, ugotovljena neskladnost pa ustrezno obravnavala s primernimi izvršilnimi ukrepi?

V skladu s predsedničinimi političnimi usmeritvami bosta izvajanje in poenostavitev med glavnimi prednostnimi nalogami nove Komisije. EU ima zdaj v veljavi več zakonov, ki določajo ambiciozne cilje. Na primer: sveženj „Pripravljeni na 55“, digitalno desetletje, ciljne vrednosti na področju zaposlovanja, znanj in spretnosti ter revščine v okviru evropskega stebra socialnih pravic in cilji trajnostnega razvoja določajo številčne cilje, ki jih je pogosto treba doseči do leta 2030. Za uresničitev ambicioznih ciljev, o katerih se je dogovorila EU, bodo potrebna skupna prizadevanja. Komisija bo v ta namen mobilizirala celoten kolegij.

Kot sem navedel v prejšnjem odgovoru, bom hitro uvedel nova orodja za poenostavitev in izvajanje, navedena v političnih usmeritvah. Nadziral bom postopek obremenitvenih testov obstoječih pravil, ki ga bodo izvedli vsi komisarji in komisarke ter oddelki, ter usklajeval delo z drugimi komisarji in komisarkami, da bi pripravili predloge za poenostavitev, konsolidacijo in kodifikacijo pravil.

Komisija bo za pridobivanje informacij za te obremenitvene teste uvedla dve novi orodji: dialoge o izvajanju z deležniki, ki jih bo vsak član oziroma članica kolegija organizirala vsaj dvakrat letno, in preverjanje dejanskega stanja, kako podjetja in uprave uporabljajo pravila na terenu. Na podlagi ugotovitev bomo predstavili konkretne predloge za poenostavitev in zmanjšanje bremen ter pripravili seznam ocen, ki jih je treba vsako leto predstaviti skupaj z delovnim programom Komisije. Pri teh ocenah se bodo preučili posamezni zakonodajni akti ali več njih, ki so pomembni za nekatere sektorje ali področja (preverjanja ustreznosti).

Ta postopek nam bo pomagal tudi izpolniti zavezo, da se zahteve glede poročanja zmanjšajo za vsaj 25 %, za MSP pa za vsaj 35 %. Med pripravami na to bom zagotovil, da bomo imeli verodostojno izhodišče. Želim si izvesti resnične spremembe za podjetnike in druge deležnike, da se jim sprosti čas, kar jim bo omogočilo, da se bodo lahko osredotočili na inovacije, širitev poslovanja in ustvarjanje več delovnih mest v Evropi.

Evropskemu parlamentu bomo poročali o političnem in tehničnem napredku. Komisarji in komisarke bodo pripravili letna poročila o napredku pri izvrševanju in izvajanju ter jih predstavili ustreznim odborom Evropskega parlamenta in sestavam Sveta. Z usklajevanjem teh prizadevanj bom poskrbel, da se bo po razpravah ustrezno ukrepalo.

Kar zadeva izvajanje, si bom prizadeval za lažje izvajanje naših politik na terenu. To pomeni podporo državam članicam, pa tudi pripravljenost na ukrepanje pri izvrševanju. Naš cilj je tudi razširiti praktične in tehnične podporne ukrepe za države članice, tudi z instrumentom za tehnično podporo, ter vključiti več akterjev EU v prednostno razvrščanje in spodbujanje izvajanja. Izvajanje bodo olajšala okrepljena prizadevanja, da se v tesnem sodelovanju z državami članicami prepreči, da bi se vprašanja sploh pojavila. Dialogi o izvajanju bodo služili tudi za opredelitev ovir za izvajanje in najboljših načinov za njihovo odpravo.

Pomembno orodje bodo še vedno tudi postopki za ugotavljanje kršitev. Kadar bo jasno, da država članica ni pripravljena izvajati dogovorjenih pravil, jih bomo uporabili brez oklevanja. Še naprej bomo sprejemali izvršilne ukrepe, če bomo odkrili sistemske kršitve prava EU. Trenutno poteka več kot 1 500 postopkov za ugotavljanje kršitev. Komisija je leta 2023 Sodišču predložila rekordno število zadev, ki zahtevajo finančne sankcije (45).

8. Prenovitev sporazuma o boljši pripravi zakonodaje iz leta 2016

V zvezi s poenostavitvijo in racionalizacijo zakonodaje ter njenim izvajanjem novoizvoljena predsednica v svojih političnih usmeritvah naslednje Evropske komisije za obdobje 2024–2029 predlaga „prenovljen" medinstitucionalni sporazum o boljši pripravi zakonodaje iz leta 2016, „tako da bo vsaka institucija na enak način ocenjevala učinek in stroške sprememb". Ena od posebnih nalog komisarja za izvajanje in poenostavitev bo vodenje pogajanj o „prenovljenem Medinstitucionalnem sporazumu".

Katere konkretne spremembe Medinstitucionalnega sporazuma o boljši pripravi zakonodaje nameravate predlagati, tudi v zvezi z neodvisnostjo in preglednostjo ocen učinka in vlogo Odbora za regulativni nadzor, pa tudi glede zaveze Komisije, da bo pred pripravo predloga resnično izvedla oceno učinka, kadar koli bo to narekovala agenda za boljše pravno urejanje, in kako bodo te spremembe vplivale na učinkovitost zakonodajnega postopka in ravnovesje med pristojnostmi odločanja?

Pred skoraj desetimi leti so vse tri institucije sklenile dogovor, da bi uresničile našo zavezanost preglednemu in z dokazi podprtemu oblikovanju politik. To je bil pomemben trenutek, ko smo prevzeli skupno odgovornost za zagotavljanje visokokakovostne zakonodaje Unije, ki dosega svoje cilje politike.

Ta sporazum je strukturiral naše sodelovanje in preoblikoval našo skupno zavezanost izboljšanju načina sprejemanja zakonodaje v EU, in sicer tako, da je zagotovil, da so vse tri institucije zavezane lojalnemu in preglednemu sodelovanju v celotnem zakonodajnem ciklu. Sporazum priznava in ponovno poudarja ključno vlogo in demokratično odgovornost Evropskega parlamenta pri boljši pripravi zakonodaje, načrtovanju programov, preglednosti in usklajevanju, uporabi delegiranih in izvedbenih aktov ter poenostavitvi.

V zadnjih letih izvajamo številne določbe sporazuma, na primer v zvezi z dialogom z Evropskim parlamentom oziroma Svetom, tako pred sprejetjem delovnega programa kot po njem, v okviru letnega načrtovanja programov ali v zvezi z obveznostmi Komisije glede izvedbe ocen učinka in vrednotenj. Ocenjujemo, da sporazum v večini vidikov dobro deluje.

Vendar ga je po mojem mnenju in kot je navedeno tudi v političnih usmeritvah, mogoče okrepiti, zlasti kar zadeva uporabo načel in ciljev boljšega pravnega urejanja ter poenostavitve. Naša ključna prednostna naloga je najti pragmatične načine, da zagotovimo, da vsaka institucija izvaja sorazmerne ocene učinkov v skladu s svojimi bistvenimi spremembami predloga Komisije. Zato bom predlagal sodelovanje pri iskanju skupnega dogovora o tem, kaj so bistvene spremembe, in boljšem določanju obsega njihove ocene. Prav tako želim sodelovati z vami pri iskanju skupne metodologije za ocenjevanje učinkov in stroškov. To bi izboljšalo kakovost informacij, ki so sozakonodajalcema na voljo med zakonodajnim postopkom, ne da bi omejilo ali posegalo v njune politične pristojnosti.

Prepričan sem, da bomo lahko s sodelovanjem našli praktične rešitve za dosego teh ciljev, pri čemer bomo v celoti delovali pregledno in spoštovali demokratična načela našega zakonodajnega postopka ter omejeno vplivali na trajanje zakonodajnih postopkov.

Zavezujem se, da bom poskrbel, da bodo tudi drugi komisarji in komisarke spoštovali zavezo iz sporazuma, da bodo nove predloge z znatnimi gospodarskimi, socialnimi in okoljskimi učinki spremljale ocene učinka, v katerih bo preučeno, kako učinkovito in pregledno doseči cilje politike.

Odbor za regulativni nadzor bo še naprej objektivno preverjal kakovost ocen učinka Komisije v skladu z ustrezno določbo sporazuma. Če bom potrjen za komisarja, bom v celoti zavezan ohranjanju neodvisnosti in

nepristranskosti Odbora ter dobre prakse, da o ocenah učinka ali vrednotenjih v pripravi ne razpravljam s posameznimi deležniki. Odbor nudi neprecenljivo podporo postopku odločanja Komisije, saj zagotavlja, da se predlogi kolegija oblikujejo na podlagi visokokakovostnih ocen učinka, vrednotenj in preverjanj ustreznosti, ki temeljijo na trdnih dokazih. Kar smo dosegli, odkar smo začeli, moramo okrepiti s strokovnim in nepristranskim izvajanjem nadzora kakovosti zakonodaje. Zagotovili bomo, da bodo Odbor vedno sestavljali člani in članice z obsežnim strokovnim poznavanjem treh glavnih področij analize: gospodarskega, socialnega in okoljskega. Uravnotežena sestava odbora je dodatno zagotovilo, da bodo ključni učinki predlogov pregledani s temeljito analizo.

Poleg tega pripisujem velik pomen preglednosti. Poskrbel bom, da bodo skupaj s predlogom na voljo vsi osnovni dokazi in mnenja Odbora, da se zagotovijo najvišji standardi preglednosti, hkrati pa ohrani prostor za odločanje.

Vprašanje odbora za proračun

9. Izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost zaostaja za časovnim načrtom, zaradi česar obstaja tveganje izgube sredstev EU.

Kako nameravate pospešiti izvajanje mehanizma ob hkratnem zagotavljanju kakovosti izvajanja in upoštevanja veljavnega pravnega okvira, zlasti glede na posebno poročilo Računskega sodišča št. 13/2024? Kaj ste se naučili iz preteklih izkušenj, kaj je bilo učinkovito in kaj je treba izboljšati pri oblikovanju tega instrumenta, da bi zagotovili dodano vrednost, teritorialno ravnovesje in spoštovanje medinstitucionalnih vlog?

Velik del prve polovice življenjske dobe mehanizma je bil namenjen pogajanjem o 27 načrtih za okrevanje in odpornost ter njihovemu sprejetju, nato pa kmalu zatem precejšnji reviziji teh načrtov, da bi se odzvali na nove izzive, ki jih je povzročila energetska kriza, ki je bila posledica neizzvane ruske agresije proti Ukrajini. Izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost je kljub tem krizam, ki so si sledile v zelo kratkem obdobju, na splošno na dobri poti. Začelo se je leta 2021 in že zdaj je koriščenih več kot 50 % nepovratnih sredstev, dodeljenih odobrenim načrtom, in 41 % vseh sredstev, če upoštevamo tako nepovratna sredstva kot posojila, države članice pa so dosegle 1 682 mejnikov in ciljev. Močno se je pospešilo tudi vlaganje zahtevkov za plačilo, odkar je bila lani zaključena revizija načrtov, povezanih z uvedbo poglavij REPowerEU (s 23 zahtevkov za plačilo v letu 2023 na približno 45 zahtevkov v letu 2024). Pričakujemo, da bo od vzpostavitve mehanizma do konca leta 2024 skupaj izplačanih 300 milijard EUR, kar ustreza skoraj polovici sredstev, dodeljenih mehanizmu za okrevanje in odpornost. Hkrati je časovni okvir mehanizma zelo omejen, zato je pomembno, da se izvajanje še pospeši. To pomeni, da bi morali naša skupna prizadevanja usmeriti v pravočasno izvajanje načrtov za okrevanje in odpornost ter zagotoviti, da bo mehanizem za okrevanje in odpornost do konca leta 2026 uspešno izveden.

Kot izvršni podpredsednik za gospodarstvo za ljudi sem poskrbel, da Komisija pozorno spremlja izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost v vsaki državi članici, tudi s posvetovanjem z deležniki ter lokalnimi in regionalnimi oblastmi, in z njimi intenzivno sodelujem pri reševanju nastajajočih vprašanj in preprečevanju ali zmanjševanju zamud. Če bom potrjen za komisarja za gospodarstvo in produktivnost, bom zagotovil, da se bodo naša prizadevanja na teh področjih nadaljevala in da se bodo naša posvetovanja z deležniki ter lokalnimi in regionalnimi oblastmi poglobila.

Čeprav je treba črpanje sredstev še pospešiti, se to ne bi smelo zgoditi na račun zmanjšanja kakovosti naših ocen, ali so mejniki in cilji zadovoljivo izpolnjeni, ali z revizijo obstoječih načrtov, da se zmanjša njihova raven ambicij. Kadar je to koristno za pospešitev izvajanja, lahko države članice zahtevajo ciljno usmerjene spremembe svojih načrtov in Komisija bo take revizije podprla. V ta namen smo nedavno sprejeli ukrepe za poenostavitev postopka za spremembo načrtov in pojasnili pogoje, pod katerimi lahko države članice zahtevajo spremembe za zmanjšanje upravnega bremena in poenostavitev izvajanja ukrepov mehanizma za okrevanje in odpornost. Tudi pri bolj temeljnih vprašanjih lahko države članice zahtevajo spremembo svojega načrta, vključno z nadomestitvijo celotnih ukrepov, vendar le pod pogojem, da se prvotni cilj ne zmanjša in da so še vedno izpolnjena vsa merila za ocenjevanje. Komisija bo še naprej sodelovala z državami članicami pri iskanju rešitev, ki bodo zagotavljale ohranjanje visoke kakovosti načrtov in njihovo pravočasno izvedbo.

Evropsko računsko sodišče je v več svojih revizijah priznalo prednosti mehanizma za okrevanje in odpornost ter izpostavilo nekatera področja, na katerih so potrebne izboljšave. Pred kratkim je kritiziralo po njegovem mnenju počasno izplačevanje in črpanje sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost, čeprav v svoji analizi ni upoštevalo znatne pospešitve in napredka pri izplačilih v letu 2024. Komisija je sprejela in izvedla večino priporočil Evropskega računskega sodišča v zvezi z mehanizmom za okrevanje in odpornost.

Izkušnje, pridobljene z izvajanjem mehanizma za okrevanje in odpornost, so pokazale, kako učinkovita so bila njegova sredstva pri podpiranju skupnih prednostnih nalog EU in izvajanju ključnih dolgo pričakovanih strukturnih reform. Ambiciozni načrti za okrevanje in odpornost so pokazali napredek v vseh šestih stebrih, ki opredeljujejo področje uporabe mehanizma, zlasti pri zelenem in digitalnem prehodu ter socialno-ekonomski konvergenci. Mehanizem za okrevanje in odpornost je bil vzpostavljen z dvema glavnima ciljema: za podpiranje okrevanja in krepitev odpornosti.

V zvezi s prvim ciljem, tj. podporo okrevanju, je upravičeno trditi, da je bil mehanizem za okrevanje in odpornost uspešen. Prispeval je k povečanju javnih naložb, kar je rezultat brez primere v obdobju takoj po krizi, zmanjšal razlike v donosu državnih vrednostnih papirjev in prispeval k prepotrebnemu povečanju zaupanja za EU na začetku krize. Po pričakovanjih bodo reforme in naložbe v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost v prihodnje še povečale potencial rasti držav članic. Čeprav bomo lahko to v celoti ocenili šele pozneje, obstajajo številni primeri že izvedenih naložb in reform, ki nedvomno prinašajo pozitivne spremembe na terenu.

Glede drugega cilja, tj. povečanja odpornosti, mehanizem za okrevanje in odpornost podpira doslej najobsežnejša reformna prizadevanja po vsej EU. Pokazal je koristi kombiniranja reform z naložbami in izplačil, ki temeljijo na doseganju specifičnih izložkov in rezultatov, ne pa na dejansko nastalih stroških. To je že privedlo do izrazitega zagona pri izvajanju ključnih reform v skladu s prednostnimi nalogami EU, ki jih je EU v okviru evropskega semestra pogosto zagovarjala že več let. Velik delež zelenih in digitalnih ukrepov v vseh načrtih, na primer, nedvomno spodbuja dvojni prehod v Evropi, naložbe v izobraževanje, preusposabljanje in izpopolnjevanje pa bodo povečale odpornost evropske delovne sile na spreminjajoče se tržne pogoje.

Mehanizem za okrevanje in odpornost se je zaradi svojega širokega področja uporabe in enotnega sklopa pravil izkazal tudi kot zelo prožen pri prilagajanju spreminjajočim se izzivom. Seveda pa je treba pridobiti še kar nekaj izkušenj in vmesna ocena mehanizma za okrevanje in odpornost je pokazala možnosti za izboljšave. Zlasti moramo dodatno zadovoljiti potrebo po preglednosti in poenostavitvi. Zdaj so na voljo javno dostopni podatki o 100 največjih končnih prejemnikih v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost po državah članicah, posodabljajo pa se dvakrat letno. Uvedena sta bila javna preglednica izvajanja in zemljevid projektov s podrobnimi podatki o izvajanju. Komisija bo tudi v prihodnosti še vedno preučila vsako možnost za povečanje preglednosti, ki je v skladu z uredbo o mehanizmu za okrevanje in odpornost, ob ustreznem upoštevanju upravnega bremena.

Kar zadeva regionalno ravnovesje, je mehanizem za okrevanje in odpornost zaradi svojega porazdelitvenega ključa in osredotočenosti na obravnavanje specifičnih priporočil za države v okviru evropskega semestra in skupnih prednostnih nalog EU prispeval k preprečevanju gospodarskih in socialnih razlik po pandemiji ter naj bi okrepil konvergenco po vsej EU. Vendar regionalna razsežnost mehanizma za okrevanje in odpornost v vseh nacionalnih načrtih ni enako razvita in pogosto ni dovolj močna, saj so bili nacionalni načrti pripravljeni v izjemnih okoliščinah. Kljub temu so regionalni in lokalni deležniki ključni akterji in upravičenci pri izvajanju reform in naložb v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, zato bi bilo treba ustrezno podpreti njihovo sodelovanje pri izvajanju mehanizma in njihovo upravno zmogljivost.

Pri naslednjem dolgoročnem proračunu EU se lahko Komisija pri pripravi svojih predlogov zgleduje po nekaterih uspešnih elementih mehanizma za okrevanje in odpornost, na primer s povezovanjem reform in naložb. Eden od elementov mehanizma za okrevanje in odpornost, ki bi ga bilo mogoče izboljšati, je olajšanje izvajanja čezmejnih projektov. Nacionalno upravljanje mehanizma kljub vključitvi več ukrepov, povezanih s pomembnimi projekti skupnega evropskega interesa, v načrte za okrevanje in odpornost ter čezmejnih ukrepov v poglavja REPowerEU ni dovolj spodbujalo čezmejnega sodelovanja. Hkrati je tudi pomembno, da se v celoti spoštujeta načelo partnerstva in vloga regionalnih in lokalnih oblasti ter ohrani glavni cilj zmanjšanja regionalnih razlik, kot izhaja iz Pogodbe.

Kar zadeva medinstitucionalno sodelovanje pri izvajanju mehanizma za okrevanje in odpornost, Komisija zelo tesno sodeluje s Parlamentom in Svetom. Skupaj s kolegom komisarjem za gospodarstvo sem imel čast zastopati Komisijo v vseh 16 dialogih s Parlamentom o okrevanju in odpornosti, službe Komisije pa so se udeležile več kot 30 sej delovne skupine Parlamenta za mehanizem za okrevanje in odpornost. Komisija je Parlamentu dnevno tudi zagotavljala pravočasne in celovite informacije o izvajanju. Ta raven sodelovanja presega formalne zahteve glede poročanja in odgovornosti iz uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost. Če bom potrjen za komisarja, bom zagotovil, da bo Komisija še naprej izvajala mehanizem za okrevanje in odpornost na najbolj pregleden in odgovoren način ter v ta namen sodeloval s kandidatom za izvršnega podpredsednika za kohezijo in reforme.

Vprašanje Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve

10. Kako boste poskrbeli, da bo izvajanje agende za boljše pravno urejanje prispevalo k izboljšanju stanja na področju zaposlovanja po vsej EU, ohranjalo njen pravni red na področju delovnega prava ter obenem ne bo omejilo pravic, ki izhajajo iz delovnega razmerja, in znižalo socialnih standardov niti preprečilo nadaljnjih zakonodajnih pobud in izvajanja akcijskega načrta za evropski steber socialnih pravic, vključno z njegovimi krovnimi cilji? Katere konkretne ukrepe boste sprejeli za boljše spremljanje navzgor usmerjene socialne konvergence v EU?

Še naprej ostajam zavezan zagotavljanju socialne pravičnosti in močnejšega socialnega tržnega gospodarstva v Evropski uniji. Cilji Komisije so ohraniti visoke socialne standarde, uresničiti zaposlitvene in socialne cilje EU do leta 2030 ter še naprej izvajati evropski steber socialnih pravic s prenovo njegovega akcijskega načrta. Hkrati morajo postati nekatera naša pravila in politike lažje za izvajanje in izvrševanje, da bi dosegli te cilje, in to je v središču naših prizadevanj za poenostavitev.

Prednostne naloge, ki jih je določila predsednica von der Leyen – spodbujanje konkurenčnosti in produktivnosti EU, poenostavitev obstoječih pravil ter zmanjšanje upravnega bremena in bremena poročanja – ne pomenijo deregulacije ali znižanja naših visokih standardov. Naš cilj je ustvariti več skupne blaginje za vse Evropejke in Evropejce, tudi z nadaljnjim zviševanjem življenjskega standarda in izvajanjem stebra socialnih pravic.

Naše socialno tržno gospodarstvo je v središču naše konkurenčnosti. Dobro izobraževanje, zagotavljanje zdravstvenega varstva in socialnovarstvene mreže privabljajo talente in naložbe v Evropo. Treba jih je ohraniti in po potrebi okrepiti. Če bom potrjen za komisarja za konkurenčnost in produktivnost ter izvajanje in poenostavitev, bom na podlagi obsežnih izkušenj s socialnim dialogom in izvajanjem stebra socialnih pravic v jedru obeh resorjev še naprej ohranjal zaposlovalne in socialne politike.

Hkrati je bilo nedavno poročilo Maria Draghija ena vrsta opozorila, da mora Evropa še bolj tesno stopiti skupaj, odpraviti ovire, ki še naprej povzročajo razdrobljenost našega enotnega trga, in zagotoviti, da bodo naši predpisi učinkovito dosegali svoje cilje, ne da bi nalagali nepotrebno breme ljudem ali podjetjem. Zato bomo v nov institucionalni cikel vstopili z jasnim namenom: zagotoviti, da bomo s potrebno podporo delavcem in podjetjem dosegli ambiciozne cilje, vključno z zaposlitvenimi in socialnimi cilji do leta 2030. Za to bo potrebno tudi tesno sodelovanje v vseh gospodarskih in socialnih resorjih ter v rednem dialogu s socialnimi partnerji, da bi spodbudili produktivnost in konkurenčnost, poenostavili pravila EU, spodbudili digitalizacijo in čim bolj zmanjšali upravna bremena.

Delovno pravo EU ima ključno vlogo pri podpiranju pravičnega enotnega trga in zagotavljanju kakovostnih delovnih mest. Pod mojim vodstvom in vodstvom komisarja Schmita smo v zadnjih letih dosegli znaten napredek, saj smo sprejeli ključne instrumente, kot so direktiva o preglednih in predvidljivih delovnih pogojih, direktiva o minimalni plači in direktiva o platformnem delu. Ti instrumenti so bili pripravljeni v skladu z načeli boljšega pravnega urejanja. Okrepljena preizkus konkurenčnosti in preizkus za MSP, katerih izvajanje bom usklajeval, ter zaveza za zmanjšanje bremen poročanja niso namenjeni upočasnitvi nadaljnjega socialnega napredka v EU. Namesto tega je njihov cilj podjetnikom in podjetnicam, delavkam in delavcem ter državljanom in državljankam sprostiti čas, da se bodo lahko osredotočili na inovacije, uresničevanje svojega polnega potenciala, širitev poslovanja ter ustvarjanje več kakovostnih delovnih mest.

Prizadevali si bomo tudi zagotoviti, da bodo v naših ocenah učinka upoštevani socialni učinki, vključno z ocenami porazdelitvenega učinka, kadar je to mogoče.

Kar zadeva evropski semester, je bila njegova socialna razsežnost znatno okrepljena, Komisija pa si bo še naprej prizadevala za celovit pristop k spremljanju gospodarskega in socialnega razvoja v državah članicah ter izvajanju specifičnih priporočil za države. V ta namen bom poročal neposredno predsednici in se tesno usklajeval s kandidatko za izvršno podpredsednico za ljudi, spretnosti in pripravljenost.

Komisija je v ciklu evropskega semestra 2024 že uporabila okvir za socialno konvergenco, da bi okrepili ocenjevanje tveganj za navzgor usmerjeno socialno konvergenco v državah članicah. Če bom potrjen, bom še naprej zavezan njegovemu nadaljnjemu izvajanju, tudi v skladu z določbami, ki vključujejo steber socialnih pravic v novi okvir ekonomskega upravljanja.

Vprašanje Odbora za notranji trg in varstvo potrošnikov

11. Kako nameravate izvesti izčrpno oceno obstoječe zakonodaje EU, da bi opredelili in obravnavali prekrivanja, ter kako boste v postopek vključili deležnike? Katerim zakonodajnim področjem boste v okviru poenostavitve dali prednost in katere posebne ukrepe boste predlagali, da bi zmanjšali upravna bremena in bremena poročanja za podjetja EU, ne da bi ogrozili standarde EU na področju varstva potrošnikov? Kako boste pri spoprijemanju z razdrobljenostjo, kar je ena od vaših nalog, v novi okvir orodja za usklajevanje konkurenčnosti vključili preverjanje enotnega trga, da bi izpostavili koristi, ki jih ukrepi EU, vključno z zakonodajo, prinašajo za enotni trg in potrošnike EU?

Predsednica je v političnih usmeritvah vsakega komisarja oziroma komisarko zadolžila, da opravi obremenitveni test pravnega reda EU. Komisija bo na podlagi rezultatov teh obremenitvenih testov pripravila predloge za odpravo prekrivanj in protislovij, pri čemer se bodo ohranili naši visoki standardi. Zato bom pri tem obsežnem delu za pregled stanja zakonodaje sodeloval z drugimi komisarji in komisarkami, da poenostavimo, kodificiramo in konsolidiramo zakonodajo EU. To delo bo postopno zajelo celoten pravni red, vključno z zakonodajo, predloženo v zadnjem mandatu.

Izhodišče so informacije in znanje, ki smo jih zbrali od deležnikov s ciljno usmerjenimi posvetovanji, dejavnostmi ozaveščanja in namenskim pozivom k predložitvi dokazov v letu 2023.

Deležniki so najpogosteje pozivali k poenostavitvi poročanja in odpravi prekrivanj. Želeli so več smernic, pa tudi digitalizacijo in bolj nemoten pretok podatkov. Poudarili so tudi, kako pomembno je zagotoviti, da so naša pravila preprosta in da se uporabljajo sorazmerno. MSP poudarjajo pomen upoštevanja načela „najprej pomisli na male“.

Ti prispevki so trdna podlaga za naše delo, vendar bomo storili še več. Nadziral bom izvajanje novih in bolj poglobljenih načinov sodelovanja z deležniki, da dosežemo rezultate. Kot sem podrobno pojasnil v odgovorih na vprašanja Odbora za pravne zadeve, se bo vsak komisar oziroma komisarka vsaj dvakrat letno srečala z deležniki, da bi razpravljali o izvajanju in poenostavitvi. Ti dialogi o izvajanju so eno od orodij, ki jih bomo uporabili kot vir informacij pri obremenitvenih testih v zvezi s pravnim redom EU, hkrati pa bomo ohranili naše cilje politike in visoke standarde.

Razvili bomo tudi preverjanja dejanskega stanja, ki nam bodo omogočila stik z dejanskimi izvajalci na terenu. Oddelki Komisije bodo tesno sodelovali s podjetji, upravami in drugimi deležniki, ki so udeleženi v izvajanju pravil EU, da bi se opredelila in rešila praktična vprašanja, kot so odobritve, izdajanje dovoljenj ali regulativna bremena.

Rezultati obremenitvenih testov bodo dvojni. Opredelili bomo ciljno usmerjene ukrepe za poenostavitev ali racionalizacijo zakonodaje, ki jih bomo lahko neposredno izvedli. V primerih, ko bo za analizo potrebnega več časa, bomo nadaljevali z vrednotenji in preverjanji ustreznosti, da bi ugotovili podvajanje, prekrivanje in neučinkovitost. Najpomembnejši predlogi bodo vsako leto vključeni v delovni program Komisije.

Kar zadeva orodje za usklajevanje konkurenčnosti, bo preneslo prednostne naloge EU na področju konkurenčnosti v usklajene nacionalne politike, kar bo zagotovilo javno in zasebno financiranje za vsako strateško prednostno nalogo. Skupni namen tega orodja in Evropskega sklada za konkurenčnost bo okrepiti skladnost med naložbeno zmogljivostjo EU in nacionalnimi politikami. To bi zagotovilo večjo gotovost, predvidljivost in ekonomijo obsega na enotnem trgu.

Ker je treba delo, potrebno za operacionalizacijo tega orodja, šele začeti, trenutno ni mogoče navesti njegovih glavnih elementov. Vendar sta ne glede na to enotni trg in širše poslovno okolje ključni razsežnosti naše konkurenčnosti, kot je poudarjeno v zadnjem letnem poročilu o enotnem trgu in konkurenčnosti. Enotni trg lahko ustvari še večje ekonomije obsega, privabi več neposrednih tujih naložb, zagotovi boljše pogoje za razvoj naših podjetij in njihovo ustvarjanje kakovostnih delovnih mest ter ugodnejše nakupe za naše potrošnike, hkrati pa ohrani visoko raven varstva. Zagotoviti moramo, da bo v celoti izkoristil svoj ekonomski in socialni potencial.

Glejte tudi odgovor na vprašanje 4 o orodju za usklajevanje konkurenčnosti in Evropskem skladu za konkurenčnost.

Vprašanje Odbora za ustavne zadeve

12. Kdaj nameravate začeti nova pogajanja o medinstitucionalnem sporazumu o poenostavitvi in boljši pripravi zakonodaje ter katera njegova področja (ali dele) nameravate revidirati? Kateri ukrepi so po vašem mnenju potrebni za doseganje ciljev boljšega pravnega urejanja pri pripravi novih pobud, vključno z delegiranimi in izvedbenimi akti? Ali ste pripravljeni podpreti razširitev pobude Parlamenta za spremembo in razveljavitev obstoječe zakonodaje?
Kako nameravate nadaljevati potreben dialog s Parlamentom v postopku letnega in večletnega načrtovanja v skladu s členom 17(1) PEU in določbami medinstitucionalnega sporazuma o boljši pripravi zakonodaje o večletnem načrtovanju, da bi pripravili skupne sklepe treh institucij, ki odražajo pravo tristransko pogodbo za zakonodajno obdobje?

Glejte tudi odgovor na vprašanje 8.

Medinstitucionalni sporazum o boljši pripravi zakonodaje je pomembno sredstvo za poglobljeno sodelovanje med institucijami za učinkovito doseganje ciljev politike za naše državljane in državljanke ter podjetja ob hkratnem preprečevanju nepotrebnih bremen. Če bom potrjen za komisarja, bom predlagal sodelovanje pri prenovitvi tega sporazuma, da bi okrepili našo skupno zavezanost preglednemu in z dokazi podprtemu oblikovanju politik.

Na podlagi ciljev na področju izvajanja in poenostavitve, ki jih je opredelila predsednica von der Leyen, bo glavna prednostna naloga Komisije poiskati pragmatične načine za zagotavljanje, da vsaka institucija izvede sorazmerne ocene učinkov za svoje bistvene spremembe predloga Komisije. Zato bom predlagal sodelovanje pri iskanju skupnega dogovora o tem, kaj so bistvene spremembe, in boljšem določanju obsega njihove ocene. Prav tako želim sodelovati z vami pri iskanju skupne metodologije za ocenjevanje učinkov in stroškov. Če bom potrjen za komisarja, bom stopil v stik z Evropskim parlamentom in Svetom s prvim sklopom zamisli in predlogov, da bi prisluhnil vašim odzivom in predlogom.

Komisija se je leta 2019 zavezala, da se bo na resolucije Parlamenta na podlagi člena 225 PDEU odzvala z zakonodajnimi predlogi ob polnem spoštovanju načel sorazmernosti, subsidiarnosti in boljše priprave zakonodaje. V zadnjem mandatu se je pozitivno odzvala na 24 od 25 takih resolucij. Na resolucijo na podlagi člena 225 se nismo odzvali pozitivno samo enkrat, in sicer na resolucijo o varnostnem načrtu za večletni finančni okvir, vendar le zato, ker smo medtem skupaj sprejeli večletni finančni okvir in instrument NextGenerationEU.

V prihodnje je Komisija zavezana nadaljnji krepitvi sodelovanja s Parlamentom pri resolucijah na podlagi člena 225 s pozivom komisarjem in komisarkam, naj sodelujejo v strukturiranih dialogih s pristojnimi parlamentarnimi odbori, da bi začrtali pot naprej. To se odraža v poslanicah vsem komisarskim kandidatom in kandidatkam.

Dialog s Parlamentom bo bistvenega pomena tudi za postopek letnega in večletnega načrtovanja programov. Naši skupni sklepi o prednostnih nalogah v prihodnjem mandatu bodo temeljili na političnih usmeritvah, ki so rezultat intenzivnih posvetovanj z Evropskim parlamentom. Ti skupni sklepi pa bodo nato trdna podlaga za podrobnejše letne skupne izjave o zakonodajnih prednostnih nalogah za prihodnje leto.

Vprašanje Pododbora za davčne zadeve

13. Konkurenčnost in davčna mešanica

Srednjeročno in dolgoročno bosta staranje prebivalstva in digitalizacija znatno vplivala na davčne sisteme. Komisija se v svojem letnem davčnem poročilu za leto 2024 sklicuje na široko soglasje o tem, da je treba ponovno uravnotežiti davčno mešanico in davčno razbremeniti delo. Kako nameravate nadaljevati in zagotoviti, da bo „imel naš davčni sistem ključno vlogo pri podpiranju razogljičenja in konkurenčnosti Evrope, da bi zagotovili socialno pravičnost“, kot je navedeno v poslanici? Katere ukrepe bi predlagali za odpravo davčnih ovir za čezmejne naložbe ter davčnih in regulativnih ovir med državami članicami, da bi poenostavili naš davčni sistem in povečali konkurenčnost? Ali boste pripravili predloge na področju kapitalskih dobičkov in obdavčitve premoženja, da bi zagotovili socialno pravičnost? Katere dodatne davčne ukrepe bi bilo mogoče razviti glede na nedavne analize institucij, kot je Mednarodni denarni sklad, da oblikovanje cen ogljika ne bi nesorazmerno vplivalo na revnejše skupnosti niti povečalo razlik med bolj in manj bogatimi državami članicami?

Če upoštevamo sedanjo davčno mešanico EU-27, davki na delo v povprečju predstavljajo več kot 50 % skupnih pobranih davčnih prihodkov, medtem ko davek na dodano vrednost (DDV) predstavlja približno 20 %, davek od dohodkov pravnih oseb pa nekoliko manj kot 10 %. Dolgoročne strukturne spremembe, kot so demografske

spremembe in digitalizacija, vplivajo na to, kako delamo, proizvajamo in trošimo, zato moramo ponovno preučiti, kako razširiti davčno mešanico, da bi lahko naši davčni sistemi še naprej zbirali prihodke, potrebne za ohranitev našega socialnega tržnega gospodarstva. Prilagoditev davčne mešanice je pomembna tudi za reševanje izzivov, povezanih s podnebnimi spremembami, in za izboljšanje konkurenčnosti. Davčna mešanica, primerna za prihodnost, bi na primer morala spodbujati naložbe v raziskave in razvoj ter tako prispevati k večjim naložbam v zelene in digitalne rešitve. Poleg tega bi lahko razmislili o prehodu z obdavčitve dela, ki na splošno ovira rast in delovna mesta, na davke na dejavnosti, ki ustvarjajo negativne zunanje učinke, vključno z razširitvijo obstoječih davčnih osnov, s poudarkom na zelenih davkih in davkih na premoženje. Pri tem moramo upoštevati, da je treba zmanjšati neenakosti in zagotoviti socialno pravičnost.

Spremljanje obdavčitve je pomemben element gospodarskega nadzora. Komisija državam članicam daje priporočila o davčnih politikah v okviru evropskega semestra. Če bom potrjen za komisarja, bom v tesnem sodelovanju s komisarjem oziroma komisarko za podnebje, ogljično nevtralnost in čisto rast zagotovil, da bomo pripravili ciljno usmerjena priporočila za davčno politiko, ki bodo podpirala rast in konkurenčnost ter pravično porazdelitev dohodka in spodbujala zeleni prehod. Priporočila bodo vir informacij za prihodnje izvajanje novega okvira ekonomskega upravljanja, saj bo postala „davčna mešanica, primerna za prihodnost“ del novih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov. To bo pripomoglo tudi k zmanjšanju davčnih ovir za čezmejne naložbe ter drugih fiskalnih in regulativnih ovir med državami članicami.

Podpiral bom tudi razprave o obdavčitvi premoženja na svetovni ravni v mednarodnih forumih, kot so OECD, G20 in ZN. Prizadeval bi si za boljše spremljanje razvoja in merjenje razlik v premoženju, povezanih z ustvarjanjem bogastva (tokovi) in trajnostjo bogastva (zaloge), pa tudi za ravnovesje med obdavčitvijo dohodkov od dela in obdavčitvijo dohodka iz osebnega kapitala. Komisija bo začela študijo, s katero bo preučila davke, povezane s premoženjem, v EU, da bi podprla informirano razpravo.

Podprl bi tudi delo v zvezi z večstranskim pristopom k obdavčitvi digitalnega gospodarstva. EU in njene države članice imajo dejavno vlogo v mednarodnih pogajanjih o dvostebrni rešitvi za reševanje davčnih izzivov, ki izhajajo iz digitalizacije gospodarstva, v vključujočem okviru OECD/G20 za preprečevanje erozije davčne osnove in preusmerjanja dobička. Taka rešitev bi prispevala h krepitvi konkurenčnosti EU z vzpostavitvijo pravičnejšega in predvidljivejšega svetovnega davčnega sistema. Prvi steber, ki zagotavlja pravično razporeditev dobička v jurisdikcije, v katerih se nahajajo stranke, bi pomagal zagotoviti enake konkurenčne pogoje za podjetja s sedežem v EU, saj bi zmanjšal možnosti za preusmerjanje dobička v davčne jurisdikcije z nizko davčno stopnjo in zagotovil poštene davčne prispevke svetovnih konkurentov.

Drugi steber, ki je bil v EU uveden z direktivo o drugem stebru iz decembra 2022, z zmanjšanjem davčnih izkrivljanj spodbuja bolj uravnoteženo in konkurenčno poslovno okolje v EU ter prispeva k omejevanju agresivnega davčnega načrtovanja. Pomagal bi spodbuditi čim več jurisdikcij po vsem svetu k izvajanju pravil ali k hitremu sodelovanju pri učinkoviti izmenjavi informacij, da bi omogočili uporabo drugega stebra tistim, ki so se mu pridružili.

Nazadnje, Komisija je za zmanjšanje davčnih ovir za čezmejne naložbe in povečanje konkurenčnosti predlagala „Poslovanje v Evropi: okvir za obdavčitev dohodkov (BEFIT) in „Sistem davčnih pravil države sedeža za MSP“ (HOT). Če bom potrjen, bom sodeloval s komisarjem oziroma komisarko za podnebje, ogljično nevtralnost in čisto rast pri nadaljnjem ukrepanju na podlagi teh predlogov in poenostavitvi poslovnega okolja na enotnem trgu.

Pri teh davčnih zadevah bom tesno sodeloval s komisarjem oziroma komisarko za podnebje, ogljično nevtralnost in čisto rast.